

תורה שבעל פה

בית, חינוך ומשפחה – שאלון לעולים חדשים

על פי תוכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(16x4)	–	64	נקודות
אנ:	}	פרק שני	–	(12x3)	36
		פרק שלישי			
		סה"כ			
			–	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (64 נקודות)

ענה על ארבע מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. "טובים השניים מן האחד"

א. (1) "הקשר הטוב בין איש ואשתו יהיה כאשר שניהם יגיעו למעלת הנתינה" (הרב אליהו דסלר, מכתב מאליהו).

הסבר במילים שלך את דברי הרב אליהו דסלר.

(2) כתוב מהי ההדרכה של הרב אליהו דסלר לבני זוג ביום חתונתם.

(8 נקודות)

ב. (1) מתי האיש יוצא ידי חובת מצוות "פרו ורבו"? כתוב את דעת בית שמאי ואת דעת בית הלל.

(2) מדוע נשים פטורות ממצוות "פרו ורבו"?

(8 נקודות)

2. יצר ויצירה

א. על פי המדרש, יצר הרע הוא "טוב מאוד".

הסבר מדוע יצר הרע הוא "טוב מאוד". (4 נקודות)

ב. (1) הסבר מהו איסור ייחוד, ומהו הטעם (הסיבה) לאיסור זה.

(2) כתוב שני מצבים שבהם מותר לנער ולנערה להיות ביחד בלי לעבור על איסור ייחוד.

(12 נקודות)

3. קידושין ונישואין

א. (1) מה הם "שידוכין"?

(2) מדוע אסרו חכמים לקדש אישה בלי "שידוכין"?

(8 נקודות)

ב. מהו המעשה הנקרא "חופה"? כתוב שתי דעות. (8 נקודות)

4. מחויבויות שבין איש לאשתו

א. (1) הסבר מהי "כתובה", וכתוב שני מצבים שבהם אישה מקבלת את סכום הכסף שרשום בכתובה.

(2) חז"ל קבעו שסכום הכסף בכתובה הוא מאתיים זוז.

מדוע נקבע סכום זה?

(10 נקודות)

ב. מהו השלב בחתונה שבו נהוג לקרוא את הכתובה, ומדוע נהגו לקרוא את הכתובה בשלב זה? (6 נקודות)

5. חובות ביחסי הורים וילדים

א. (1) אדם שראה את אביו עובר עבירה – כיצד עליו להעיר לו, ומדוע יעיר לו בדרך זו דווקא?

(2) כתוב טעם אחד למצוות כיבוד הורים.

(9 נקודות)

ב. על פי הגמרא, אב חייב לפרנס את ילדיו עד שיהיו בני שש. הרבנות הראשית לישראל ראתה צורך לקבוע גילים

אחרים: לפני הקמת המדינה היא קבעה שאב חייב לפרנס את ילדיו עד שיהיו בני חמש־עשרה, ובשנים שלאחר

מכן קבעה שיש לפרנסם עד שיהיו בני שמונה־עשרה.

כתוב שתי סיבות לשינויים אלו של הרבנות הראשית. (7 נקודות)

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי לפי התכנים שלמדת.

פרק שני (36 נקודות)

אם למדת **פרקים א'-י"א מהחבורת**, ענה על שלוש מן השאלות 6-9 (לכל שאלה — 12 נקודות).

6. בניית הבית ומצוות עונה

- א.** החשיבות של "שלום הבית" באה לידי ביטוי בתורה ובדברי חכמים.
כתוב דוגמה אחת שמבטאת חשיבות זו, והסבר דוגמה זו. (6 נקודות)
- ב.** במילים "איש" ו"אשה" מופיע שם ה'.
(1) היכן מופיע שם ה' במילים אלו?
(2) מה אפשר ללמוד מהופעת שם ה' במילים אלו על החיבור שבין איש לאשתו?
(6 נקודות)

7. טומאה וטהרה

- א.** (1) "נתן הקדוש ברוך הוא שלוש מצוות לנשים, שיהיו הן עיקר בהן אף על פי ששייכות גם באנשים".
(הרב יוסף חיים, בן איש חי)
- מה הן שלוש המצוות שהנשים "הן עיקר בהן"?
(2) איזו מצווה משלוש מצוות אלו שייכת יותר לנשים, ומדוע?
(8 נקודות)
- ב.** רבי עקיבא פסק שאישה בימי הנידה שלה יכולה להתקשט, להתאפר וללבוש בגדים יפים.
הסבר את נימוקו של רבי עקיבא לפסיקתו זו. (4 נקודות)

8. כיסוי ראש

- א.** אישה נשואה חייבת לכסות את שיער ראשה.
מהו החיוב מן התורה, ומהי התוספת של חכמים על חיוב זה? (7 נקודות)
- ב.** כתוב הסבר אחד להלכה שאישה נשואה חייבת לכסות את שיער ראשה. (5 נקודות)

9. שאלות קצרות

ענה בקצרה על שלושה מן הסעיפים א-ד (לכל סעיף – 4 נקודות).

- א. מדוע רחצה בים המשותפת לבנים ולבנות אסורה, גם כאשר הבנות לבושות בלבוש מלא? כתוב סיבה אחת.
- ב. על פי חז"ל, הגיל המתאים לנישואין הוא שמונה-עשרה. אולם הרב אלישע אבינר כתב שבימינו הגיל המתאים לנישואין מאוחר יותר.
- מדוע בימינו הגיל המתאים לנישואין מאוחר יותר? כתוב נימוק אחד.
- ג. מהי החשיבות של מצוות עונה? כתוב טעם אחד.
- ד. מדוע בגירושין צריך לכתוב שטר ולא מספיק לגרש אישה בדיבור בלבד? כתוב סיבה אחת.

עליך לענות על פרק שני או על פרק שלישי לפי התכנים שלמדת.**פרק שלישי (36 נקודות)**

אם למדת **פרקים א'-ו', י'-י"ד מהחוברת**, ענה על שלוש מן השאלות 10-13 (לכל שאלה — 12 נקודות).

10. בניית הבית

- א.** "לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו" (בבא מציעא, דף נ"ט, ע"א).
 הסבר משפט זה, וכתוב מדוע הזהירו חכמים דווקא על אונאת אשתו. (6 נקודות)
- ב.** החשיבות של "שלום הבית" באה לידי ביטוי בתורה ובדברי חכמים.
 כתוב דוגמה אחת שמבטאת חשיבות זו, והסבר דוגמה זו. (6 נקודות)

11. התנהלותה של משפחה

- א.** הסבר מדוע חשוב לקבוע עיתים (= זמנים) לתורה. (4 נקודות)
- ב. (1)** "פן תאכל ושבעת" (דברים, ח', י"ב).
 אדם שהצליח בעסקים והרוויח כסף רב — מה הוא יכול לחשוב בטעות?
(2) "וזכרת את ה' א-להיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל" (דברים, ח', י"ח).
 הסבר מה לומדים מפסוק זה בנוגע להצלחה של האדם.
 (8 נקודות)

12. סוגה בשושנים — קרבה וריחוק בחיי הזוגיות

- א. (1)** מהי המטרה של דיני ההרחקות בימים שהאישה נידה?
(2) רבי עקיבא פסק שאישה בימי הנידה שלה יכולה להתקשט, להתאפר וללבוש בגדים יפים.
 הסבר את נימוקו של רבי עקיבא לפסיקתו זו.
 (6 נקודות)
- ב.** "הגבורה של הנער הצעיר עולה על גבורת אלכסנדר מוקדון ונפוליאון" (הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק).
 מהי הגבורה של "הנער הצעיר", וכיצד היא באה לידי ביטוי? (6 נקודות)

13. שאלות קצרות

- ענה בקצרה על שלושה מן הסעיפים א-ד (לכל סעיף — 4 נקודות).
- א.** מדוע רחצה בים המשותפת לבנים ולבנות אסורה, גם כאשר הבנות לבושות בלבוש מלא? כתוב סיבה אחת.
- ב.** מדוע בגירושין צריך לכתוב שטר ולא מספיק לגרש אישה בדיבור בלבד? כתוב סיבה אחת.
- ג.** מהי החשיבות של מצוות עונה? כתוב טעם אחד.
- ד.** מדוע חשוב שהחתן והכלה יקבלו הדרכה לפני החתונה?

בהצלחה!